

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 31/04-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. februára 2004 predbežne prerokoval sťažnosť J. J., bytom B., zastúpeného prom. práv. J. C., B., vo veci porušenia jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 251/91 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. J. o d m i e t a ako návrh podaný oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. novembra 2003 doručená sťažnosť J. J., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného prom. práv. J. C., B., vo veci porušenia jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 251/91 (ďalej len „napadnuté konanie“). Okrem vyslovenia porušenia označeného základného práva sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie „vo výške 10 mil. Sk“.

Zo sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ 21. novembra 1991 podal okresnému súdu návrh na vyslovenie neplatnosti okamžitého zrušenia pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa (ďalej len „žalovaný“) a na zaplatenie príslušnej náhrady mzdy. Vo veci neplatnosti zrušenia pracovného pomeru bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkom okresného súdu z 11. mája 1993 v spojení s rozsudkom Mestského súdu v Bratislave (ďalej len „mestský súd“) č. k. 12 Co 245/93-50 z 1. decembra 1993. Následne vo veci rozhodoval aj Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd rozsudkom sp. zn. 4 Cdo 41/94 z 27. júna 1994, ktorým dovolanie žalovaného zamietol. Vo veci sa ďalej konalo o náhradu mzdy, o ktorej okresný súd rozhodol rozsudkom z 9. februára 1995, ktorý na odvolanie oboch účastníkov konania mestský súd zrušil uznesením č. k. 8 Co 198/95-92 z 20. septembra 1995 a vec okresnému súdu vrátil na ďalšie konanie.

Podľa sťažovateľa v ďalšom konaní okresný súd konal vo veci „so značnými prietrahmi, resp. nekonal vôbec ani na dotazy a urgencie adresované zákonnej sudkyni až do doby podania žiadosti o zjednanie nápravy a upozornenia na prietahy v konaní zaslané zástupkyňou navrhovateľa predsedovi Okresného súdu Bratislava II dňa 1. 8. 2001. Svojím listom predseda Okresného súdu Bratislava II dňa 27. 8. 2001 č. sp. Spr. 3515/01 prisľúbil, že súd bude vo veci konať plynule a bez prietahov. (...) Vo veci súd opäť nekonal, na základe čoho právna zástupkyňa navrhovateľa napísala dňa 2. 10. 2002“ (správne 2. septembra 2002) „predsedovi Okresného súdu Bratislava II sťažnosť na prietahy v konaní. Predseda Okresného súdu Bratislava II svojím listom dňa 12. 9. 2002 č. sp. 2110/02 sťažnosť vyhodnotil ako dôvodnú a nariadil vo veci konať a pojednávanie bolo vytýčené na 25. 10. 2002. (...) Rozsudok okresného súdu bol vynesený dňa 4. 12. 2002 č. k. 13 C 251/91-216, avšak nenadobudol právoplatnosť z dôvodu podania odvolania za nepriznanie úrokov z omeškania. Do dnešného dňa nebola vec právoplatne skončená“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal (...).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných prietahov (...).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom

zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu jednou zo zákonných podmienok pre prijatie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03). Inými slovami to znamená, že ak pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd zistí, že už uplynula lehota ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, nemôže sa už z tohto dôvodu na základe sťažnosti podanej podľa čl. 127 ústavy zaoberať opodstatnenosťou námietok o porušení základného práva zaručeného v ústave alebo v príslušnej medzinárodnej zmluve o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis I. ÚS 110/03).

Ústavný súd už judikoval, že v kontexte citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty pre včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03).

Na základe uvedeného sa lehota dvoch mesiacov na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, ktorou sa namieta porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o porušení tohto základného práva dozvedieť. Začiatok zákonnej lehoty je teda v prípade tohto práva vymedzený subjektívne podľa možnosti sťažovateľa dozvedieť sa o jeho porušení. Posúdenie tejto „možnosti“ je vždy individuálne vzhľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu. Ústavný súd pritom prihliada tak na účel tohto základného práva, ako aj na účel predmetnej zákonnej lehoty (I. ÚS 233/03, I. ÚS 234/03, I. ÚS 235/03).

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorého sa mal dopustiť okresný súd v napadnutom konaní. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty,

v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (mutatis mutandis I. ÚS 89/02, I. ÚS 47/03, I. ÚS 122/03, I. ÚS 167/03, I. ÚS 208/03). S prihliadnutím na uvedené poskytuje ústavný súd ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy zásadne vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 235/03).

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne 2. septembra 2002 doručil predsedovi okresného súdu podanie označené ako „Priet’ahy v konaní zo strany súdu – sťažnosť. Náhrada spôsobenej škody v plnej výške – žiadosť“, v ktorom uviedol, že „(...) podávam sťažnosť za priet’ahy v konaní, čo malo za následok, že odporca svoj majetok zlikvidoval a spoločnosť doviedol do likvidácie. Uvedený spor sa ťahá už 12. rok a súd je absolútne nečinný aj napriek tomu, že som toto nebezpečenstvo včas avizovala, žiadala o vydanie predbežného opatrenia (bolo zamietnuté) a spor zo strany žiadnej sudkyne (často sa striedali na materské dovolenky a pod.) nebol ukončený. (...) Dnes je už ďalší rok po Vašom príslube a ešte vo veci žiadne konanie neprebehlo, do dnešného dňa nebolo vytýčené ani pojednávanie. (...) ubezpečujem Vás, že okrem náhrady ušlej mzdy aj s príslušenstvom v zmysle petitu návrhu, budem žiadať pre môjho klienta aj odškodnenie za priet’ahy v konaní, ktoré to spôsobili (...)“.

Na túto sťažnosť predseda okresného súdu odpovedal listom z 12. septembra 2002 tak, že „Po oboznámení sa s obsahom Vašej sťažnosti na priet’ahy v konaní sp. zn. 13 C 251/91 a s obsahom predmetného spisu musím s poľutovaním konštatovať, že táto je dôvodná. Zároveň si dovoľujem uviesť, že vo veci bol vytýčený termín pojednávania na deň 25. 10. 2002“.

Z prehľadu úkonov zo spisu tohto konania ústavný súd zistil, že pojednávanie z 25. októbra 2002 bolo odročené na 4. december 2002, keď okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom. Proti nemu podal sťažovateľ 4. a 12. februára 2003 odvolanie a po jeho zaslaní žalovanému bol spis 15. mája 2003 postúpený Krajskému súdu v Bratislave ako odvolaciemu súdu, ktorý rozsudok okresného súdu v napadnutej časti rozsudkom (č. k. 6 Co 109/03-223) potvrdil a spis 9. septembra 2003 vrátil okresnému súdu. V spojení

s týmto rozsudkom odvolacieho súdu, ktorý bol zaslaný účastníkom konania 12. septembra 2003, nadobudol rozsudok okresného súdu zo 4. decembra 2002 právoplatnosť.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ sa o namietaných skutočnostiach týkajúcich sa postupu okresného súdu dozvedel v čase, keď mu bola doručená odpoveď predsedu okresného súdu z 12. septembra 2002, resp. najneskôr v čase, keď po rozsudku okresného súdu zo 4. decembra 2002 bola vec 15. mája 2003 postúpená na rozhodnutie odvolaciemu súdu. Predmetnú sťažnosť sťažovateľ ústavnému súdu podal až 26. novembra 2003, t. j. v čase, keď už uplynula lehota ustanovená pre tento typ konania pred ústavným súdom. Ústavný súd pritom nezistil v obsahu sťažnosti sťažovateľa žiadnu skutočnosť alebo dôvod na to, aby zákonnú lehotu dvoch mesiacov počítal od neskoršieho dňa.

Z týchto dôvodov bolo potrebné predmetnú sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť ako návrh podaný oneskorene.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2004